

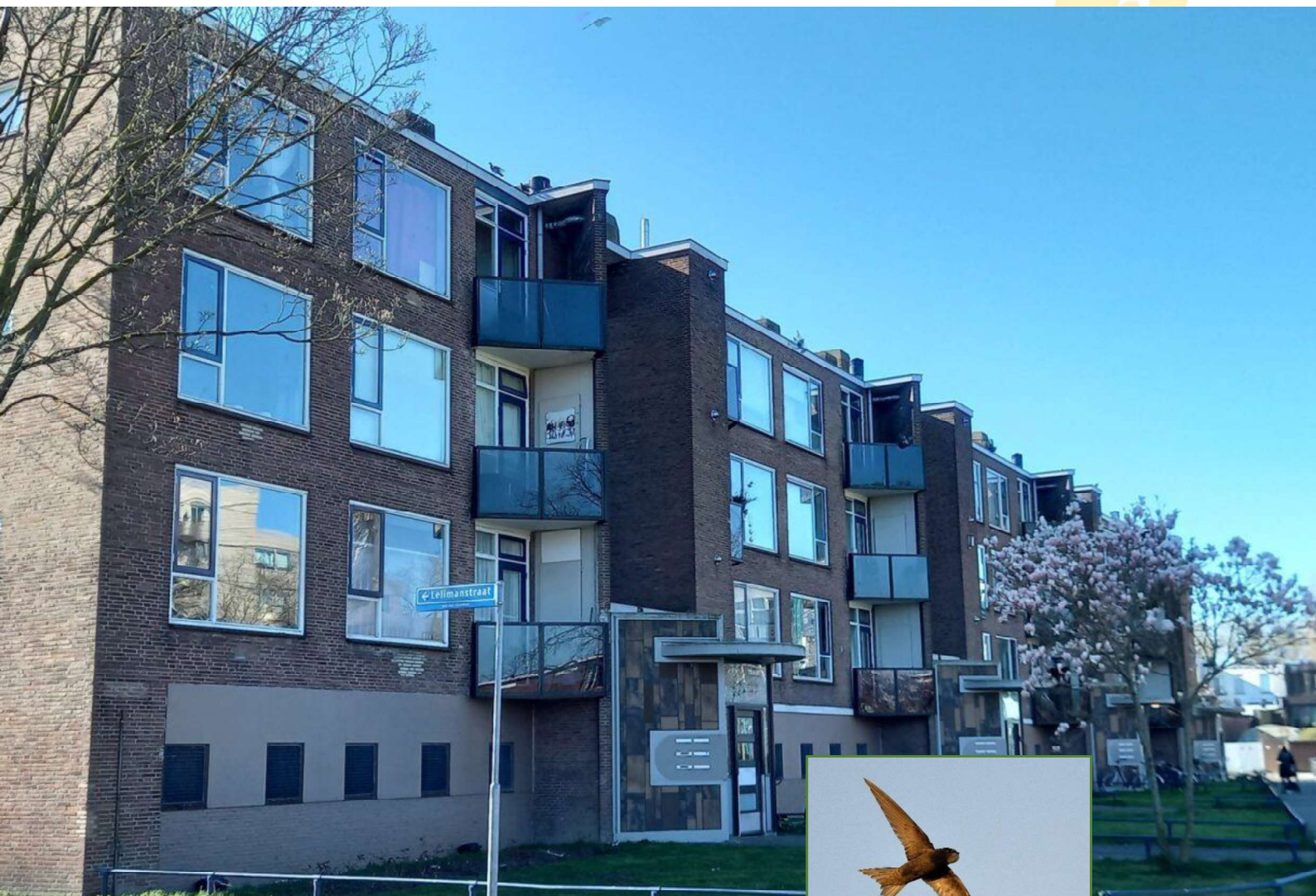
LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

WET NATUURBESCHERMING

Van Heukelomlaan e.o.

Utrecht

*Nader onderzoek naar de aanwezigheid van
vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen*

COLOFON

OPDRACHT

Nader onderzoek Wet natuurbescherming
Van Heukelomlaan e.o. in Utrecht

OPDRACHTGEVER

Woonin
Postbus 8217
3503 RE Utrecht

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Ons kenmerk : 2023-101438-9934
Datum : 8 december 2023

Contactpersoon : mevr. [REDACTED]

Contactpersoon : [REDACTED]
Medewerking van : [REDACTED]

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd op verzoek van en is eigendom van de opdrachtgever.
Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen
van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan.
De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

	BEVINDINGEN	
1	INLEIDING	6
1.1	DOEL VAN HET ONDERZOEK	6
1.2	DISCLAIMER OVERGANG OMGEVINGSWET	7
1.3	LOCATIE	8
2	INVENTARISATIEMETHODIEK	9
2.1	GESCHIKTHEID MEDEWERKERS	9
2.2	GEBIEDSBESCHERMING	9
2.3	HOUTOPSTANDEN	10
2.4	BESCHERME SOORT(GROEP)EN	11
2.4.1	VLEERMUIZEN	11
2.4.2	HUISMUS	14
2.4.3	GIERZWALUW	15
2.4.4	VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE	16
2.5	UTRECHTSE SOORTENLIJST	16
3	RESULTATEN	17
3.1	GEBIEDSBESCHERMING	17
3.2	HOUTOPSTANDEN	17
3.3	VLEERMUIZEN	19
3.3.1	ALGEMEEN	19
3.3.2	FUNCTIONELE LEEFOMGEVING	19
3.3.3	VERBLIJFPLAATSEN	20
3.4	HUISMUS	22
3.4.1	ALGEMEEN	22
3.4.2	FUNCTIONELE LEEFOMGEVING	22
3.4.3	NESTEN	22
3.5	GIERZWALUW	23
3.5.1	ALGEMEEN	23
3.5.2	NESTEN	23
3.5.3	FUNCTIONELE LEEFOMGEVING	23
3.6	UTRECHTSE SOORTENLIJST	24
3.7	ALGEMENE BROEDVOGELS	24
3.8	OMGEVINGSCHECK	24
4	UITGEBREIDE CONCLUSIE	26
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	26
4.2	HOUTOPSTANDEN	26
4.3	SOORTSBESCHERMING	27
4.3.1	VLEERMUIZEN	27
4.4	HUISMUS	28
4.5	GIERZWALUW	29
4.6	UTRECHTSE SOORTENLIJST	30
4.6.1	EGEL	30
4.6.2	MEREL	30
4.7	ALGEMENE BROEDVOGELS	31

ACHTERGRONDINFORMATIE

BIJLAGEN

1	DEELGEBIEDEN	35
2	INVENTARISATIEGEGEVENS VELDBEZOeken	36
3	PROJECTWONINGEN EN VERBLIJFPLAATSEN	40
4	RESULTATEN ONDERZOEK 2019	41
5	BOUWJAREN PROJECTWONINGEN E.O.	42
6	ENERGIELABELS PROJECTWONINGEN E.O.	43
7	WETTELIJK KADER ALGEMEEN	44

Bevindingen

In hoofdstuk 4 is de uitgebreide conclusie van het nader onderzoek Wet natuurbescherming opgenomen. De onderstaande tabel bevat een beknopte samenvatting van de bevindingen en de te nemen vervolgacties.

	Conclusie	Vervolgactie
Gebiedsbescherming (Natura 2000 Natuurnetwerk Nederland)	De voorgenenen werkzaamheden hebben, door een toename in stikstofdepositie, mogelijk een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Overige negatieve effecten door bijvoorbeeld licht, geluid of trillingen zijn uitgesloten.	Uitvoeren Aeriusberekening.
Houtopstanden	Er is geen sprake van houtopstanden binnen de Wet natuurbescherming.	Geen

Beschermde soorten	Conclusie					Vervolgactie (worst-case scenario)
Vleermuizen		type verblijfplaats en aantal				Ontheffing aanvragen.
	Soort	kraam	zomer	paar	winter	
	gewone dwergvleermuis		5	3	1	36 alternatieve zomer-/paarverblijfplaatsen.
	ruige dwergvleermuis			1		4 Alternatieve winterverblijfplaats.
Huismus	Eén nest (in opbouwkast)					Ontheffing aanvragen.
Gierzwaluw	Eén nest (in opbouwkast)					Ontheffing aanvragen.
Utrechtse soortenlijst	Egel Merel					Geen werkzaamheden uitvoeren tijdens het broedseizoen Óf Nestplaatsen buiten het broedseizoen ongeschikt maken (bijvoorbeeld door struiken/bomen te verwijderen). Óf Aanwezigheid van broedende vogels uitsluiten door middel van een controle door een ecooloog. Geen struiken verwijderen gedurende de kraamtijd en winter óf de aanwezigheid van de egel uitsluiten door middel van een controle door een ecooloog. Herstel van de biotopen voor de egel en merel.

Overig	Houd rekening met andere algemene broedvogels die in struiken, bomen of nestkasten kunnen broeden.	Geen werkzaamheden uitvoeren tijdens het broedseizoen Óf Nestplaatsen buiten het broedseizoen ongeschikt maken (bijvoorbeeld door struiken/bomen te verwijderen of nestkasten af te sluiten). Óf Aanwezigheid van broedende vogels uitsluiten door middel van een controle door een ecooloog.
--------	--	---

1 Inleiding

Woonin is voornemens om haar woningen aan de Van Heukelomlaan, Burgemeester Norbruislaan en Berlagestraat in Utrecht te slopen om hier nieuwe woningen te bouwen.

In de woningen zijn tijdens het nader onderzoek in 2019 (lit. I) verblijfplaatsen aangetroffen van de gewone en de ruige dwergvleermuis, en de gierzwaluw. Omdat het onderzoek uit 2019 is verouderd en met een ander inventarisatie protocol is onderzocht, is in 2023 opnieuw nader onderzoek uitgevoerd.

Door het eerdere nadere onderzoek was er een goed beeld van de potenties van het studiegebied voor beschermde soorten. Een quickscan is daardoor voor het onderzoek in 2023 niet uitgevoerd.

Door de bouwstijl, de ligging van het studiegebied (lees: ecologische potenties) en de waarnemingen tijdens de eerdere inventarisaties is het noodzakelijk nader onderzoek uit te voeren naar de huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen (voor de individuele soorten, zie § 2.4.1).

De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van andere beschermde soorten wordt uitgesloten in de onderzochte woningen.

De voorgenomen werkzaamheden in het studiegebied worden getoetst aan de Wet natuurbescherming op gebiedsbescherming, soortbescherming (bijlage 7) en houtopstanden.

Dit rapport presenteert de resultaten van het nader onderzoek.

1.1 Doel van het onderzoek

Het onderzoek kent de volgende doelstellingen:

1. Vaststellen van verblijfplaatsen in het studiegebied en functie van het studiegebied voor:
 - a. verschillende soorten vleermuizen (voor de individuele soorten zie § 2.4.1)
 - b. huismus
 - c. gierzwaluw
 - d. soorten op de Utrechtse soortenlijst
2. Effectbeoordeling van de voorgenomen werkzaamheden op de aanwezige soorten.
3. Bepalen van effecten van het initiatief op gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en Groene contour).
4. Bepalen of de regelgeving Houtopstanden van de Wet natuurbescherming van toepassing is.

1.2 Disclaimer overgang Omgevingswet

Dit rapport is opgesteld op basis van de op dat moment geldende natuurwetgeving, namelijk de Wet natuurbescherming.

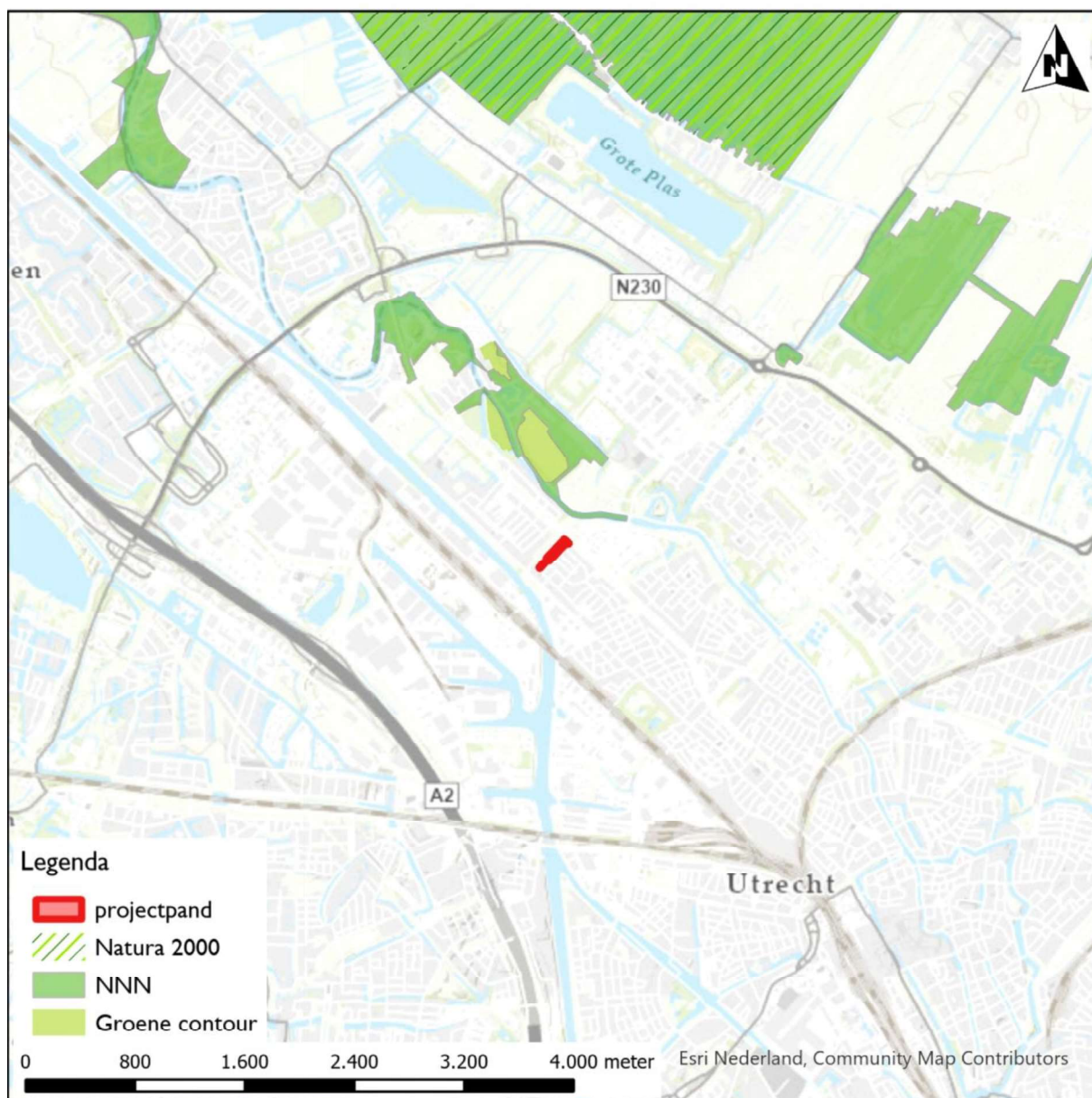
Vanaf 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet (Ow) in werking: deze vervangt de Wet natuurbescherming. Als de werkzaamheden onder de Ow worden uitgevoerd dan is het van belang dat de aanvraag getoetst wordt aan de aanvullende eisen vanuit de Ow. Het gaat hierbij om de invulling aan de zorgplichtbepalingen uit de Ow en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

In dit nader onderzoek is (nog) geen invulling gegeven aan de aanvullende eisen vanuit de Ow. Dit i.v.m. de onzekerheden over de juridische uitleg/interpretatie van de Ow. In een later stadium van de aanvraag kan invulling gegeven worden aan de aanvullende eisen aan de Ow (bijv. als onderdeel van het activiteitenplan of het ecologisch werkprotocol).

1.3 Locatie

Projectnaam	Van Heukelomlaan e.o., Utrecht
Naam opdrachtgever	Woonin
Adressen	Zie bijlage 3
Complex	OHCL-9181

Figuur 1: Ligging studiegebied in de regio en ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

2 Inventarisatiemethodiek

2.1 Geschiktheid medewerkers

De personen die de inventarisaties uitgevoerd of verwerkt hebben, zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden¹. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Loo Plan. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Loo Plan is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

2.2 Gebiedsbescherming

De bescherming van Natura 2000-gebieden valt onder de Wet natuurbescherming. Met betrekking tot de Natura 2000-gebieden zijn de wettelijke verplichtingen om te voldoen aan de instandhoudingsdoelstellingen voor habitat en soorten beschreven in de Natura 2000-beheerplannen.

De ligging van het studiegebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland is in figuur 1 weergegeven. Er wordt een inschatting gemaakt of de voorgenomen ingreep mogelijk een negatief effect kan hebben op de beschermde natuurwaarden. Voor deze bepaling wordt de effectenindicator geraadpleegd (lit. 2).

In of nabij de Natura 2000-gebieden wordt gekeken of er mogelijk effecten te verwachten zijn en dus de noodzaak voor een 'voortoets' bestaat.

Voor de gronden in of nabij het Natuurnetwerk Nederland en de Groene contour wordt beoordeeld of de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken. Voor plannen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland moet het 'nee, tenzij'-toetsingskader doorlopen worden.

¹ Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige: op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, KON, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

2.3 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is opgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. De bescherming van houtopstanden geldt in principe overal buiten de bebouwde kom.

Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken die een oppervlakte van 10 are of meer bevatten. Tevens valt onder houtopstanden rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Buiten bescherming houtopstanden vallen bomen die benoemd zijn in artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, te weten:

- Houtopstanden binnen de bebouwde kom 'Boswet'.
- Houtopstanden op erven of in tuinen.
- Fruitbomen en windschermen om boomgaarden.
- Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen (niet ouder dan 20 jaar).
- Kweekgoed.
- Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen, eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit populieren of wilgen.
- Het dunnen van een houtopstand.
- Populieren, wilgen, essen of elzen bedoeld voor productie indien zij ten minste elke 10 jaar worden geoogst, bestaande uit minstens tienduizend stoven per ha per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter en zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Ingevolge artikel 4.2 is het verboden een houtopstand deels of geheel te vellen zonder hiervan een melding te maken bij Gedeputeerde Staten. Voor vriend- of hakhout is dit niet van toepassing. Binnen 3 jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Afhankelijk van de geplande werkzaamheden wordt door de ecooloog bepaald of een kapmelding noodzakelijk is.

2.4 Beschermde soort(groep)en

In deze paragraaf wordt de wijze van onderzoek beschreven. De tijdstippen en omstandigheden waaronder het onderzoek is uitgevoerd zijn voor alle soort(groep)en in bijlage 2 opgenomen.

2.4.1 Vleermuizen

Vleermuizen maken op diverse wijzen gebruik van het landschap. De volgende functies kunnen in bomen, gebouwen en aangrenzende groenstructuren aanwezig zijn:

- Zomerverblijfplaats
- Kraamverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats
- Foerageergebied
- Routefunctie

Om deze functies allemaal in beeld te kunnen brengen, moet in verschillende seizoenen onderzoek plaatsvinden. De minimale onderzoeksinspanning is vastgelegd in het Vleermuisprotocol 2021, opgesteld door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging (lit. 5).

SOORTEN

Op basis van de biotoopkenmerken (woningen in stedelijke omgeving) kunnen verblijfplaatsen niet worden uitgesloten van: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis en de laatvlieger (lit. 16).

De tweekleurige vleermuis is in Nederland een zeldzame verschijning en wordt voornamelijk aan de kust waargenomen. De enige bekende kraamverblijfplaats van deze soort is echter in Utrecht aangetroffen. De tweekleurige vleermuis heeft zijn verblijfplaats in hoge gebouwen. In de provincie Utrecht is de regel dat onderzoek naar de aanwezigheid van de tweekleurige vleermuis plaats moet vinden bij gebouwen van vier verdiepingen of hoger (lit. 25). De projectgebouwen zijn 3,5 verdieping hoog (verzonken berging). Hoewel de gebouwen (net) niet voldoen aan de richtlijn is zorgvuldigheidshalve nog wel onderzoek uitgevoerd naar de tweekleurige vleermuis.

In het studiegebied zijn geen woningen met geschikte toegankelijke zolders voor gewone grootoorvleermuizen aanwezig, waardoor voor deze soort geen aanvullende onderzoeksinspanning noodzakelijk is.

ZOMERONDERZOEK

Voor het in beeld brengen van de zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn acht deelgebieden onderscheiden (bijlage 1). In elk deelgebied is minimaal 75% van het deelgebied te overzien vanuit één punt. Hiermee wordt voldaan aan de 'overzichtsregel' van het vleermuisprotocol.

Om de verblijfplaatsen en de functies voor de hier te verwachten vleermuissoorten goed in beeld te krijgen zijn, conform het Vleermuisprotocol 2021, twee avondbezoeken en één ochtendbezoek per deelgebied uitgevoerd.

De woningen zijn vanaf de openbare weg en de achterpaden /parkeerplaats / groenstrook geïnventariseerd. Wanneer in het veld sterke aanwijzingen waren voor de aanwezigheid van een verblijfplaats (bijvoorbeeld het wegschieten van een vleermuis zeer kort na zonsondergang, maar zonder het dier daadwerkelijk te zien uitvliegen), is dit genoteerd als een mogelijk verblijf. Zorgvuldigheidshalve worden deze in de verdere uitwerking beschouwd als verblijfplaatsen en zijn dezelfde zorgmaatregelen als bij zekere verblijfplaatsen van toepassing.

NAJAARSONDERZOEK

Omdat baltsende vleermuizen een vrij groot territorium hebben en gedurende een langere tijd in de nacht actief zijn, wordt bij één enkel deelgebied altijd ruim buiten het deelgebied onderzoek gedaan. Bij nabijgelegen of aansluitende deelgebieden is hierdoor een overlap in het onderzoek per deelgebied.

Het in kaart brengen van paarterritoria in de directe omgeving is van belang voor het plaatsen van tijdelijke voorzieningen en om een beeld te krijgen van de samenhang van de verblijfplaatsen met de omgeving.

Conform het Vleermuisprotocol 2021 worden er voor het in kaart brengen van paarverblijfplaatsen van gewone- en ruige dwergvleermuis minimaal twee rondes gelopen per deelgebied. Tijdens minimaal één van de veldbezoeken per deelgebied wordt geïnventariseerd tot middernacht ten behoeve van de ruige dwergvleermuis, waardoor er juridisch voldoende onderzoeksinspanning wordt geleverd voor het in beeld krijgen van de verblijfplaatsen van deze soort.

Bij het najaarsonderzoek kunnen de verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis exact worden vastgesteld; de dieren roepen vanaf één of meerdere vaste locaties. De gewone dwergvleermuis baltst vanuit de vlucht aan de hand waarvan het baltsterritorium wordt bepaald. Dit territorium omvat nagenoeg altijd een groter gebied dan enkel de projectwoningen. Het waarnemen van een in- of uitvliegend dier is een toevalstreffer. Omdat de paarverblijven zeer divers zijn, kiest Loo Plan ervoor om alle woningen binnen een baltsterritorium als potentiële verblijfplaats aan te merken, als de verblijfplaats zelf niet is aangetroffen. Aan ieder aangetroffen territorium, als deze projectwoningen omvat, wordt één paarverblijfplaats toegekend aan de meest kansrijke woning. Op basis van onze jarenlange ervaring weten we dat paarverblijven vaak in de kopgevels van woningen worden aangetroffen.

In provincie Utrecht worden verblijfplaatsen van meervleermuizen standaard meegenomen in het nader onderzoek. De mogelijke aanwezigheid van de meervleermuis is de reden dat ook bij het onderzoek naar paarverblijfplaatsen, het onderzoek gestart wordt bij zonsondergang. Meervleermuizen baltsen niet binnen een territorium waardoor gekeken moet worden naar uitvliegende dieren. Bij een

uitvliegende meervleermuis in de paarperiode wordt er automatisch vanuit gegaan dat de verblijfplaats een paarverblijf betreft.

WINTERONDERZOEK

Bij de voorbereiding van het Vleermuisprotocol 2017 is door Korsten, Bouman en Tuitert (lit. 23) een notitie opgesteld over (massa)winterverblijfplaatsen. Op basis van deze notitie wordt deze verblijfsfunctie verwacht bij steenachtige gebouwen met een groot volume en vaak afwijkend van de omgeving. Bijvoorbeeld een flat van 5 hoog in een gebied met laagbouwoningen, maar ook een forse boerderij in het landelijk gebied.

De projectgebouwen hebben een zekere massa waardoor ze afwijken van de omgeving. Daarom is onderzoek uitgevoerd naar winterverblijfplaatsen. Voor het in kaart brengen van massawinterverblijfplaatsen zijn, conform het Vleermuisprotocol 2021, voor het hele studiegebied twee veldbezoeken uitgevoerd van 00:00 tot 02:00. Door het uitvoeren van winteronderzoek wordt ook een beter beeld verkregen van de paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis.

Omdat er bij winterverblijfplaatsen langdurig veel activiteit is zijn de onderzoeksgebieden groter dan bij het zomer-/kraamonderzoek.

TWEEKLEURIGE VLEERMIJS

Het inventarisatieprotocol voor paarverblijfplaatsen van de tweekleurige vleermuis wijkt sterk af van dat van de andere verwachte soorten. De inventarisatieperiode loopt van 1 oktober tot 1 december, wanneer de inventarisaties naar de paarverblijfplaatsen van de andere soorten al afgerond moet zijn.

Omdat er bij de paarterritoria langdurig veel activiteit is en de balts van de tweekleurige vleermuis op grotere afstand te horen is (tot op 200 meter afstand), zijn de onderzoeksgebieden groter dan bij het zomer-/kraamonderzoek. Voor het onderzoek naar tweekleurige vleermuizen is voor het studiegebied één deelgebied onderscheiden, die tweemaal onderzocht is.

AANTAL TUSSENDAGEN

Bij de inventarisaties in het studiegebied is altijd voldaan aan de minimale eisen ten aanzien van de tussendagen.

APPARATUUR

Het onderzoek vindt plaats met behulp van batdetectors die de, voor mensen onhoorbare, sonargeluiden omzetten naar klanken en ritmes die te interpreteren zijn tot op soortniveau van de vleermuizen. De veldmedewerkers werken met het type batdetector 'Batlogger M' of 'Batlogger M2'; in het najaar aangevuld met de Elekon stereoscanner. Deze typen batdetectors worden in de hand meegenomen door het deelgebied. De stereoscanner heeft twee microfoons waardoor je stereo kunt luisteren en baltsterritoria snel en nauwkeurig in beeld kunnen worden gebracht. Met dit apparaat is ook beter te bepalen waar de dieren vandaan komen en naartoe gaan.

De Batlogger M/M2 is veel gevoeliger dan de vaak ingezette Pettersson D240X. Uit onderzoek (lit. 24) blijkt dat de Batlogger M op grotere afstand dan andere detectors signalen opvangt en een hogere gevoeligheid heeft. Daarnaast worden alle signalen over de volledige

bandbreedte aan frequenties van de vleermuizen in Nederland gelijktijdig geregistreerd. Hiermee zijn dus gelijktijdig meerdere soorten waar te nemen die bij handmatig bediende batdetectors grote kans hebben gemist te worden. Als laatste biedt het feit dat alle vleermuisgeluiden opgenomen en met GPS, tijdstip en temperatuur vastgelegd worden een betrouwbare en controleerbare dataset (hiermee wordt ruim voldaan aan de eisen uit het Vleermuisprotocol ten aanzien van 'geluidsopnamen').

Alle opnamen worden met het softwareprogramma Batexplorer-Pro geanalyseerd, waardoor ook de zwakke signalen, die wellicht in het veld gemist zijn of waarvan de soort niet bepaald kon worden, in een latere fase worden geïnterpreteerd. Bij de analyse van de opnamen wordt speciaal gelet op fluistersonar van de grootoorvleermuis, aanwezigheid van onverwachte soorten en sonar die kan wijzen op de aanwezigheid van verblijfplaatsen (social calls).

Op basis van toonhoogte, vorm (shape) van het individuele roepje (call) en afstand tussen de roepjes wordt de soort en zo mogelijk de functie bepaald. De analyseresultaten worden vergeleken met de functies zoals die in het veld zijn vastgesteld. Met deze werkwijze biedt Loo Plan een stevige kwaliteitsborging.

Naast vleermuisgeluiden worden ook andere geluiden opgenomen. Opnamen van natuurlijke 'bijgeluiden' betreft in de nazomer vaak de struiksprinkhaan of soorten binnen de familie sabelsprinkhanen. Andere bijgeluiden die vaak worden aangetroffen zijn: opladende elektrische auto's, marterverschrikkers en inbraakalarmen.

Na het uitfilteren van de niet-vleermuisgeluiden worden per onderzoeksrondte tussen de 30 (zeer rustig gebied) tot meer dan 300 opnamen met vleermuisgeluiden gemaakt.

Vooraf bij hogere gebouwen is de inzet van de geavanceerde warmtebeeldcamera (Pulsar Helion XP 28/Lahoux Optics Lahoux Spotter NL 625) of nachtkijker (Luxun night vision FHD600) van belang. Het gedrag van de dieren is daarmee op grote afstand te zien.

2.4.2 Huismus

Alle objecten zijn tweemaal geïnventariseerd tussen 1 april en 15 mei conform het Kennisdocument huismus (lit. 15). Aanvullend hierop worden nesten van huismussen geregistreerd die tijdens het gierzwaluwonderzoek worden waargenomen.

Bij het vaststellen van nesten is het gedrag belangrijk. Zo wordt er o.a. gelet op baltsende mannetjes, territoriaal gedrag, de jongen en het transport van nestmateriaal of voedsel. Alle gegevens worden geanalyseerd en enkel de locaties met nesten of nestindicerend gedrag worden in de rapportage opgenomen.

Naast de aantallen en locaties van de nesten is het noodzakelijk dat in beeld wordt gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar

gefoerageerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe.

2.4.3 Gierzwaluw

Alle onderzoeksobjecten zijn drie keer onderzocht tussen 15 mei en 15 juli. Daarbij zijn de aanwezigheid en mogelijke nestplaatsen van gierzwaluwen geïnventariseerd aan de hand van het op dat moment geldende Kennisdocument gierzwaluw 2017 (lit. 13). Het nieuwe Kennisdocument gierzwaluw (lit. 14) was op dat moment nog niet gepubliceerd.

De belangrijkste aanwijzing voor het lokaliseren is het laag overvliegen (gieren) in de nabijheid van gebouwen. Daarnaast wordt op sporen en/of nestactiviteit gecontroleerd. De waarnemingen uit de officiële gierzwaluwronden zijn aangevuld met waarnemingen van uitvliegende en invliegende gierzwaluwen tijdens het vleermuisonderzoek. Hiermee is een goed inzicht in het aantal verblijfplaatsen én waar in de woningen de dieren nestelen.

Een hulpmiddel dat wordt gebruikt bij het inventariseren van gierzwaluwen is het afspelen van lokgeluiden. Het gaat hier om het afspelen van geluid om een reactie uit te lokken van gierzwaluwen of jongen die op het nest zitten. Deze werkwijze wordt gericht toegepast op locaties waar een nestindicatie wordt waargenomen, maar waarbij het invliegende dier gemist is. Hierbij kan gedacht worden aan een gierzwaluw die aan het einde van de straat tussen twee kopgevels verdwijnt. Soms zijn gierzwaluwen ook vaag te horen wanneer een groepje soortgenoten langs giert, en wordt het geluid nogmaals afgespeeld om de locatie exacter te kunnen bepalen. Er wordt geluid afgespeeld van een laaggiende gierzwaluw gedurende enkele seconden, langer dan dat en de reactie kan gemist worden. Deze werkwijze is voortgekomen uit overleg met de Gierzwaluwbescherming Nederland.

Voor het vaststellen van een verblijfplaats is het in- en uitvliegen of het terugroepen vanaf de nestlocatie de ultieme waarneming.

2.4.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisaties passen binnen de criteria van de uitwerking Vleermuisprotocol en de in de Kennisdocumenten opgenomen methoden. Hiermee is voldoende juridische basis om de aan of afwezigheid van soorten en functies vast te stellen.

Elke inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnamen. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die tijdens de inventarisatie niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat met het volgen van de inventarisatieprotocollen gedaan is 'wat redelijkerwijs verwacht kan worden'. Als er aanleiding is om te veronderstellen dat de functies niet goed in beeld zijn gebracht met de voorgeschreven inspanning, worden aanvullende inventarisatieronden uitgevoerd. Hiermee wordt voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht) van de Wet natuurbescherming.

2.5 Utrechtse soortenlijst

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Onder deze nieuwe natuurwetgeving heeft een aantal soorten die in de Flora- en faunawet nog beschermd was geen beschermde status meer. Het gaat hierbij onder meer om muurvarens en orchideeën.

De Gemeente Utrecht heeft in het Groenstructuurplan vastgelegd dat zij de investering voor het beschermen en stimuleren van deze soorten voor en tijdens de Flora- en faunawet wil behouden. Deze soortenlijst (lit. 28) is daar een uitwerking van. Naast de voorheen beschermde soorten (Flora- en faunawet), zijn er soorten die nooit een wettelijke beschermingsstatus hebben genoten, maar die belangrijk zijn voor Utrecht en waar Utrecht actief beleid op voert (bijvoorbeeld wilde bijensoorten). Tot slot zijn er in Utrecht soorten die van nationaal belang zijn; deze zijn aan de Utrechtse soortenlijst toegevoegd.

De Utrechtse soortenlijst voorziet in de bescherming van deze drie groepen soorten bij werkzaamheden in opdracht van de Gemeente en via de omgevingsvisie.

Het studiegebied is tijdens de verschillende veldbezoeken onderzocht op de aanwezigheid van soorten van de Utrechtse soortenlijst. Op 10 mei 2023 heeft nog een aanvullend veldbezoek plaatsgevonden, waarbij specifiek naar soorten van de Utrechtse soortenlijst is gezocht. Daarnaast is ook gebruikgemaakt van de Utrechtse Natuurwaardenkaart (lit. 29) en de gegevens van de Nationale databank Flora en Fauna (NDFF, lit. 26).

3 Resultaten

In figuur 2 zijn de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen weergegeven. In bijlage 3 is een overzicht van alle adressen van de projectwoningen opgenomen, met het aantal aangetroffen verblijfplaatsen per adres weergegeven.

3.1 Gebiedsbescherming

Het studiegebied ligt op 3,0 kilometer afstand (zie Tabel 1) van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, net buiten de 3km zone rondom stikstofgevoelige gebieden. Het studiegebied ligt op minimaal 150 en 430 meter afstand van gebieden aangewezen binnen respectievelijk het Natuurnetwerk Nederland en de Groene contour.

Tabel 1: Afstand van het studiegebied tot beschermde gebieden.

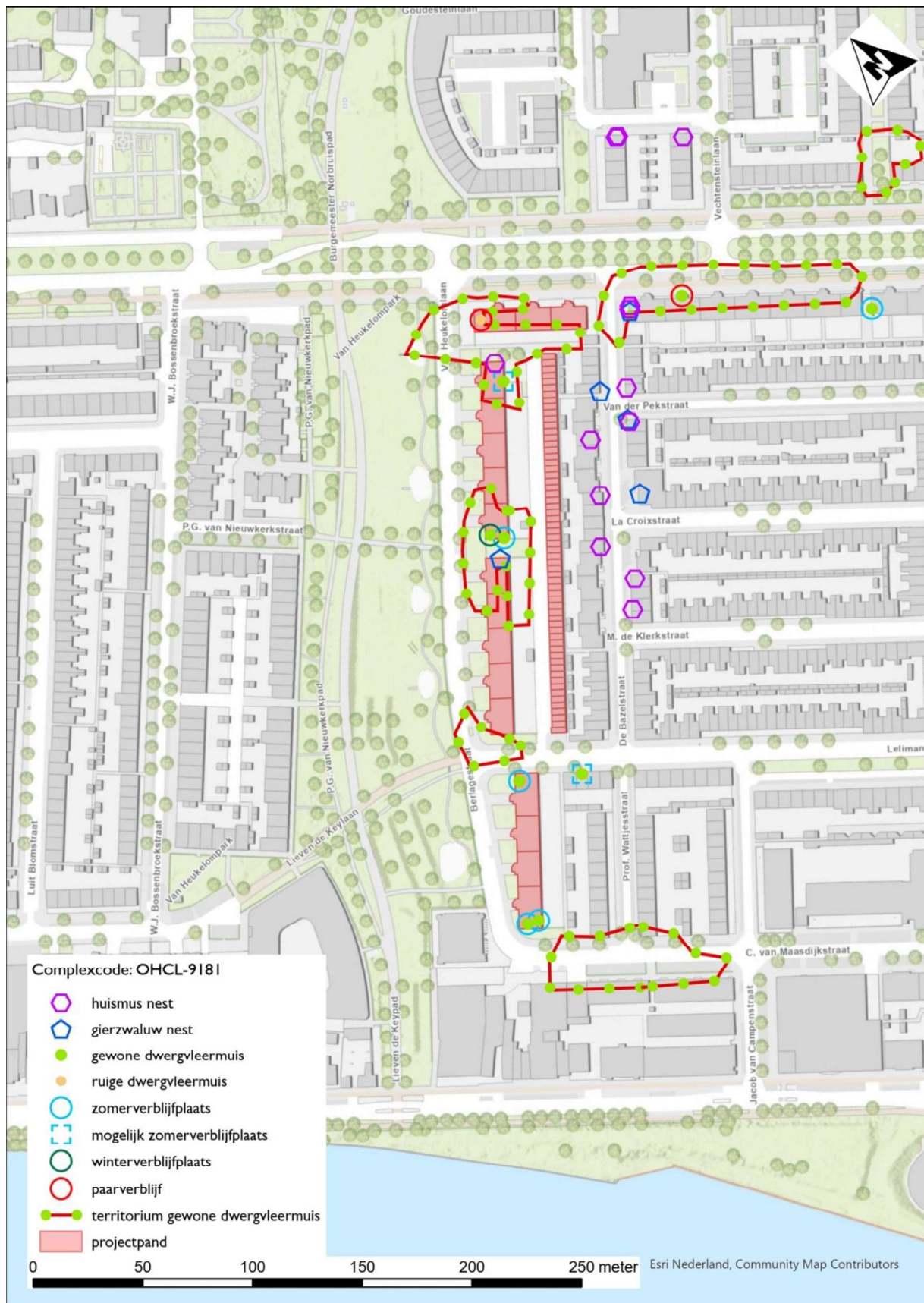
Beschermde gebieden	Afstand
Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen	3,0 km
Natuurnetwerk Nederland	150 m
Groene contour	430 m

Mogelijke effecten van groot onderhoud aan de woningen zouden kunnen zitten in verstoring door licht, geluid, trillingen of zijn optisch van aard (lit. 2). Daarnaast is er mogelijk een tijdelijke verhoging van stikstofuitstoot in het studiegebied door de machines die bij de uitvoer van het onderhoud gebruikt kunnen worden.

3.2 Houtopstanden

In de achtertuinen bij de woningen is verspreid beplanting aanwezig in de vorm van hagen en bomen. Deze beplanting voldoet niet aan de eisen (>10 are of niet-gesloten beplanting van meer dan 20 bomen die een eenheid vormen).

Er is geen sprake van houtopstand in het kader van de Wet natuurbescherming en hoeft niet te worden getoetst of het studiegebied binnen de 'bebouwde kom Boswet' ligt.

Figuur 2: Verblijfplaatsen aangetroffen beschermde soorten.

3.3 Vleermuizen

3.3.1 Algemeen

Tijdens het onderzoek zijn in de ruime omgeving van het studiegebied de onderstaande vleermuissoorten vastgesteld:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Meervleermuis
- Watervleermuis

In en rondom het studiegebied zijn tijdens de veldbezoeken in totaal 1.802 opnamen van vleermuizen geregistreerd. Het gemiddelde aantal opnamen per veldbezoek was 268, wat wijst op een studiegebied met een gemiddeld hoge activiteit.

Het betrof in meer dan 79% van de opnamen waarnemingen van de gewone dwergvleermuis (9.396 opnamen). Ook de laatvlieger (994 opnamen), rosse vleermuis (864 opnamen) en ruige dwergvleermuis (543 opnamen) zijn regelmatig waargenomen. Waarnemingen van de meervleermuis (2 opnamen) en watervleermuis (2 opnamen) waren veel zeldzamer. De tweekleurige vleermuis is niet waargenomen.

Van één opname kon exacte de soort niet bepaald worden worden, behalve dat het zeker een vleermuis van het geslacht *Myotis* betrof. Waarschijnlijk gaat het om een opname van een meervleermuis of watervleermuis, maar de opname was te kort en van te slechte kwaliteit (vleermuis ver weg) op dit met zekerheid te zeggen. Omdat de opname niet gekoppeld was aan een waarneming van verblijfplaats-indicerend gedrag, is het achterhalen van de exacte soort niet noodzakelijk.

In de volgende paragrafen wordt per soort en functie een toelichting gegeven van de waarnemingen. Per verblijfplaats wordt het aantal in- en/of uitvliegers gemeld. Bij zomer- en paarverblijven wordt het aantal dieren enkel genoemd als dat er meer dan één is.

3.3.2 Functionele leefomgeving

In nagenoeg het gehele studiegebied worden foeragerende vleermuizen aangetroffen. Per onderzoeksrunde zijn er vaak andere accenten, maar de meeste dieren worden nabij de grotere groenelementen waargenomen, bij de bomen langs straten, boven de achtertuinen van de woningen en bij het openbare groen. De meeste foeragerende vleermuizen zijn in het park aan de Van Heukelomlaan waargenomen. De foeragerende vleermuizen betrof voornamelijk gewone dwergvleermuizen en af en toe, gedurende een kortere periode, een ruige dwergvleermuis of laatvlieger.

Van de rosse vleermuis, meervleermuis en watervleermuis is geen foerageeractiviteit waargenomen, deze passeerden slechts kort door het gebied. In het geval van de rosse vleermuis, hoog over het gebied.

3.3.3 Verblijfplaatsen

GEWONE DWERGVLEERMUIS

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Zowel in stedelijke omgeving als het landelijk gebied wordt de soort vaak aangetroffen. Er zijn nauwelijks nadere onderzoeken waarbij de soort niet wordt aangetroffen.

Winter- en kraamverblijfplaatsen worden veelal in relatief grote spleetvormige ruimtes aangetroffen; spouwmuren zijn daarbij favoriet. Ook worden ze regelmatig in dakoverstekken en onder de nok- en kantpannen van een kopgevel gevonden.

Voor zomer- en paarverblijven is de gewone dwergvleermuis veel minder kritisch; locaties variëren van relatief kleine ruimtes achter open stootvoegen, achter gevelbetimmering tot achter regenpijpen (lit. 3, 4, 16).

Tijdens het onderzoek in 2023 zijn de volgende verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de projectwoningen aangetroffen:

- *Eén winterverblijfplaats;*
- *Vijf zomerverblijfplaatsen;*
- *Drie paarterritoria* die toegekend zijn aan de projectwoningen.

De zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen op:

- Berlagestraat 51-61, balkon achterzijde woningen, één individu;
- Berlagestraat 51-61, raamkozijn kopgevel, één individu;
- Berlagestraat 87-97, onder boeiboord bij dakrand voorzijde woningen, één individu;
- Van Heukelomlaan 61-71, onder kantpannen op zuidwestelijke kopgevel, één individu;
- Van Heukelomlaan 109-119, mogelijke verblijfplaats bij raamkozijn aan achterzijde woningen, één individu.

De winterverblijfplaats is aangetroffen op de kopgevel Van Heukelomlaan 61-71. Hier zwermde drie individuen bij de kantpannen.

Voor een overzicht van de paarterritoria wordt verwezen naar figuur 2.

Tijdens het onderzoek zijn ook nog verblijfplaatsen aangetroffen buiten het studiegebied:

- Een mogelijke zomerverblijfplaats bij de Lelimanstraat 54;
- Een paarterritorium verderop in de Berlagestraat;
- Twee zomer- en twee paarverblijfplaatsen aan de Burgemeester Norbruislaan.

RUIGE DWERGVLEERMUIS

Ruige dwergvleermuizen gebruiken meerdere typen verblijfplaatsen en verhuizen regelmatig. Er zijn verblijfplaatsen bekend in zowel bomen als gebouwen. Bomen met veel holten en loszittend schors in de nabijheid van water hebben een grote aantrekkingskracht op deze soort. Er zijn slechts enkele kraamverblijfplaatsen in Nederland bekend. In de voorzomer worden vooral individuele (mannelijke) dieren aangetroffen. De mannetjes roepen de vrouwtjes vanuit de paarplek, zodat deze locatie nauwkeurig is te bepalen (lit. 3, 4 en 16).

Tijdens het onderzoek in 2023 is één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen. De paarverblijfplaats was aanwezig op de noordwestelijke kopgevel van de Burgemeester Norbruislaan 242-254, onder de kantpannen.

LAATVLEIER

De warmteminnende laatvlieger is een uitgesproken gebouwbewonende soort. Deze soort mijdt (in tegenstelling tot de gewone dwergvleermuis) de dichtbebouwde wijken. Zomer- en winterverblijven bevinden zich in nauwsluitende ruimten, zoals onder dakpannen, in ventilatieschachten, dilatatievoegen e.d. De soort wordt ook vaak op kerkzolders aangetroffen (lit. 3, 4 en 16).

De laatvlieger is uitermate kwetsbaar vanwege de lage reproductiesnelheid en de hoge mate van trouw aan het kraamverblijf. Standaardvleermuiskasten worden nauwelijks gebruikt (lit. 3, 4 en 16).

Tijdens het onderzoek zijn van de laatvlieger géén verblijfplaatsen in het studiegebied aangetroffen. Regelmatig zijn laatvliegers foeragerend bij het park aangetroffen. Er zijn geen in- of uitvliegende laatvliegers of andere gebouw gebonden activiteit waargenomen.

ROSSE VLEERMUIS

Deze mobiele vleermuis, een uitgesproken boombewonende soort van met name spechtengaten, wordt in de zomer heel soms in gebouwen of onder bruggen aangetroffen. De rosse vleermuis is op de dagverblijfplaatsen lichtschuw (lit. 3, 4 en 16).

Tijdens het onderzoek zijn van de rosse vleermuis géén verblijfplaatsen in het studiegebied aangetroffen. De rosse vleermuisen zijn slechts passerend, hoog over het gebied, gehoord. Er is geen gebouw gebonden activiteit waargenomen.

WATERVLEERMUIS

In de zomer bewoont de watervleermuis verschillende verblijfplaatsen in voornamelijk bomen. Spechtengaten zijn daarbij favoriet. In de winter verblijven ze vooral in 'grondgedekte situaties' zoals grotten, mergelgroeves, ijskelders en steenfabrieken.

Deze lichtschuwe soort foerageert meestal boven grote vijvers, brede watergangen, beken en rivieren met spiegelglad oppervlak, zonder kroos en andere uitstekende waterplanten (lit. 3, 4 en 16). De vliegroute van de dagverblijfplaatsen naar de foerageergebieden loopt via onverlichte lanen, hoge struweelhagen, singels en houtwallen.

Tijdens het onderzoek zijn van de watervleermuis géén verblijfplaatsen in het studiegebied aangetroffen. De watervleermuis is slechts twee keer kort passerend door het gebied waargenomen. Er was geen gebouw gebonden activiteit.

MEERVLEERMUIS

Kraamverblijven van meervleermuizen bevinden zich vrijwel altijd in gebouwen zoals op kerkzolders, in spouwmuren en onder dakpannen. In Nederland zijn deze tot nu toe vooral gevonden in het westen en noorden van Nederland en in veenweidegebieden in Oost-Nederland. Ook aan de randmeren van het IJsselmeer en in de buurt van de grote rivieren zijn verblijfplaatsen gevonden. Paarverblijfplaatsen van meervleermuizen zitten in gebouwen, boomholten en vleermuiskasten (lit. 3, 4 en 16).

Tijdens het onderzoek zijn van de meervleermuis *geén verblijfplaatsen* in het studiegebied aangetroffen. De meervleermuis is slechts twee keer kort passerend door het gebied waargenomen. Er was geen gebouw gebonden activiteit.

3.4 Huismus

3.4.1 Algemeen

De huismus is een soort die broedt in een door mensen gecreëerd habitat. Deze (semi)koloniebroeder broedt vaak in overstekken van woningen en gebouwen, onder dakpannen, maar natuurlijk ook in geschikte (geschakelde) nestkasten.

Soms zijn de nesten zelf gezien, in andere gevallen is de nestlocatie vastgesteld aan de hand van het gedrag van de dieren. Zo is het aanvliegen met voer of nestmateriaal, parende mussen of de aanwezigheid van nog niet vliegvlugge jongen een duidelijke indicatie voor de aanwezigheid van een nest.

3.4.2 Functionele leefomgeving

Huismussen foerageren in de directe omgeving van de nestplaats. Binnen een straal van circa 100 meter moeten alle noodzakelijke vereisten (water, zand, zaden, insecten, schuilgelegenheid en broedplekken) aanwezig zijn. In het onderzoek van Heij (lit. 8) is een veel grotere homerange vastgesteld (600 meter).

De huismus zal vooral foerageren in het nabijgelegen openbare groen en de tuintjes bij de huizen. Veel huismussen bezoeken het park aan de Heukelomlaan om een zandbad te nemen en te foerageren. Veel van deze huismussen komen uit de wijk ten zuidoosten van het studiegebied.

3.4.3 Nesten

Er is *één nest* van de *huismus* in de onderzochte projectwoningen vastgesteld. Dit nest was aanwezig in de nestkast (type NK GZ 08 van Vivara Pro) op de noordoostelijke kopgevel van de Van Heukelomlaan 109-119.

Buiten het studiegebied, maar buiten de projectwoningen, zijn nog tien nesten van de huismus aangetroffen. De meeste hiervan waren aanwezig in de wijk ten zuidwesten van het studiegebied, in De Bazelstraat.

Uit tellingen van Tinbergen (lit. 6) bleken er in 1951 6,4 territoria van de huismus per hectare in een groene stadswijk in Utrecht te zijn waargenomen. In een doctoraalstudie uit 1980 is een gemiddelde dichtheid van 5 mussen per hectare in een stedelijk gebied aangetroffen (lit. 7). Dichtheden boven de 10 verblijfplaatsen per hectare beschouwen wij als drukbezette gebieden.

In het studiegebied is het aantal territoria één per hectare en is er sprake van een lage bezetting. De meeste huismussen zijn in de wijk ten zuidoosten van het studiegebied aanwezig.

3.5 Gierzwaluw

3.5.1 Algemeen

Gierzwaluwen broeden in een door mensen gecreëerde habitat. In Nederland wordt deze (semi)koloniebroeder vooral onder pannendaken en in overstekken aangetroffen. In verband met het uitvliegen, de vogels laten zich naar beneden vallen, oefenen huizen met steile daken of hoekwoningen met blinde muren een grote aantrekkingskracht op de soort uit.

3.5.2 Nesten

Er is één nest van de gierzwaluw in de onderzochte projectwoningen vastgesteld. Dit nest was aanwezig in de nestkast (type NK GZ 08 van Vivara Pro) op de noordoostelijke kopgevel van de Van Heukelomlaan 49-59.

Buiten het studiegebied zijn nog vier gierzwaluwnesten aangetroffen in De Bazelstraat.

De meeste laagvliegende dieren zijn in de wijk ten zuidoosten van het studiegebied aangetroffen. Hier zijn ook de meeste nesten aangetroffen, maar aangezien dit buiten het studiegebied ligt zijn hier mogelijk nog meer nesten aanwezig.

3.5.3 Functionele leefomgeving

Hoog boven het studiegebied foerageerde een groep van tot maximaal 21 gierzwaluwen.

Gierzwaluwen zijn voor het foerageren minder gebonden aan de directe omgeving van hun nest dan de huismus; er is een grotere afstand tussen nest en verblijfplaats mogelijk en er worden minder hoge eisen gesteld aan de inrichting van de omgeving van het nest. Een essentiële voorwaarde is wel voldoende vrije vliegruimte tot de verblijfplaats.

3.6 Utrechtse soortenlijst

Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn er enkele soorten van de Utrechtse soortenlijst aangetroffen. De Natuurwaardenkaart laat zien dat in het gebied mogelijk de egel voorkomt, maar door het weelderige groen in de achtertuinen wordt de aanwezigheid van merel en tjiftjaf ook niet uitgesloten. Tijdens de veldbezoeken is de merel al waargenomen in het studiegebied. De tjiftjaf is niet waargenomen. Ook vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen bekend van de tjiftjaf.

3.7 Algemene broedvogels

In de tuintjes en het groen rondom de woningen is geschikt broedhabitat aanwezig voor algemene beschermde vogels. Rondom de projectpanden is vooral activiteit van kauw, ekster en meeuw waargenomen. In het park is ook activiteit van spreeuw, pimpelmees, houtduif, merel, koolmees en putter. Door het ontbreken van een plat grinddak ontbreken voor de meeuw en scholekster nestgelegenheden.

3.8 Omgevingscheck

Op basis van de eerder getoonde resultaten is de onderstaande omgevingscheck toegespitst op de aangetroffen soorten en verblijfplaatsen. Soorten en functies die niet in het studiegebied zijn aangetroffen, worden niet behandeld.

VLEERMUIZEN

Het studiegebied ligt in de bebouwde kom van Utrecht. Uit de omgevingscheck blijkt dat veel woningen in de directe omgeving in de jaren vijftig zijn gebouwd en dat er stevig wordt gerenoveerd of sloop en nieuwbouw plaatsvindt (bijlage 4).

In grote lijnen geldt dat woningen die in een vergelijkbare periode zijn gebouwd dezelfde opbouw hebben (bijvoorbeeld spouwmuur) en materiaaltoepassing (baksteen, pangedekt). Hierdoor is er vaak een grote overeenkomst in de vestigingsmogelijkheden voor beschermde soorten.

Over het algemeen geldt dat woningen gebouwd tussen 1920 en 1975 een niet-geïsoleerde spouwmuur hebben, die geschikt is voor vleermuisverblijfplaatsen. Woningen gebouwd voor 1920 hebben over het algemeen geen spouwmuur. Woningen na 1975 hebben over het algemeen een geïsoleerde spouwmuur. Zowel de oudere (voor 1920) als de nieuwere woningen (na 1970) in de omgeving lijken dan ook voor vleermuizen minder aantrekkelijker dan de projectwoningen die in 1958 zijn gebouwd.

Uit de Energielabelatlas (bijlage 6) blijkt dat veel van de woningen in de directe omgeving een hoog energielabel hebben en vermoedelijk geïsoleerd zijn. Hoewel dit een indicatie is dat deze woningen mogelijk minder geschikt zijn als potentiële verblijfplaats, zijn hier ook inbouwkasten geplaatst. Hierdoor zijn deze woningen nog steeds geschikt als verblijfplaats.

HUISMUS EN GIERZWALUW

De geschiktheid van woningen voor de huismus en gierzwaluw is voornamelijk afhankelijk van de aanwezigheid van een pangedekt dak. De huismus wordt soms in open stootvoegen aangetroffen en de gierzwaluw in ruime, holle boeidelen, maar dit zijn over het algemeen uitzonderingsgevallen. Ten noordoosten van de Burgemeester Norbruislaan zijn woningen met platte daken aanwezig die minder geschikt lijken voor gierzwaluwen en huismussen. Ten zuidwesten van de burgemeester Norbruislaan hebben de woningen wel pangedekte daken. Hoewel in de naastgelegen wijk reeds werkzaamheden aan de daken hebben plaatsgevonden, zijn inbouwkasten voor gierzwaluwen geplaatst en zijn de daken toegankelijk gehouden voor huismussen door het plaatsen van het vogelschroot op de derde panlat.

LOKALE POPULATIE

In het projectgebied en de directe omgeving is al eerder nader onderzoek uitgevoerd door Loo Plan (lit. 1 en 27). Hierbij zijn paarverblijfplaatsen aangetroffen van de gewone dwergvleermuis en een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis (zie ook de kaart in bijlage 4). Nesten van de huismus en gierzwaluw waren in 2019 niet aanwezig in de projectwoningen. Na plaatsing van tijdelijke nestkasten aan de projectwoningen hebben er broedparen van huismus en gierzwaluw zich gevestigd.

Vanuit de NDFF (lit. 26) zijn geen andere verblijfplaatsen bekend in het studiegebied.

4 Uitgebreide conclusie

Ten behoeve van de voorgenomen sloop van de woningen aan de Van Heukelomlaan, Burgemeester Norbruislaan en Berlagestraat is in 2023 nader onderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde soorten.

In de onderstaande paragrafen is een overzicht gegeven van de aangetroffen beschermde verblijfplaatsen en de consequenties in het geval van uitvoering van de werkzaamheden.

4.1 Gebiedsbescherming

Het studiegebied ligt op 3,0 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

De eventuele storende effecten van de werkzaamheden zoals licht, geluid of trillingen hebben een zeer geringe uitstraling over grotere afstand. Hiernaast zijn de woningen omsloten door een bebouwde omgeving wat de uitstralende effecten nog verder verkleint. Hierdoor kunnen negatieve effecten voor de beschermde gebieden van deze storingsfactoren op voorhand uitgesloten worden.

Stikstofdepositie heeft echter over grotere afstanden effect. Bij stikstofdepositie gaat het ook om zowel de uitstoot bij de uitvoer van de werkzaamheden, als de nieuwe situatie ten opzichte van de huidige. Effecten door stikstofdepositie kunnen niet op voorhand uitgesloten worden.

Er moet een Aeriusberekening worden uitgevoerd om uit te sluiten dat er negatieve effecten van de werkzaamheden zijn door stikstofdepositie.

Het studiegebied ligt buiten gebieden van het Natuurnetwerk Nederland en de Groene contour. Er zijn geen effecten van de werkzaamheden op de natuurwaarden van deze gebieden.

4.2 Houtopstanden

Er is geen sprake van houtopstanden binnen de Wet natuurbescherming.

Er gelden nog wel gemeentelijke voorwaarden voor het verwijderen van beplanting.

Voor het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming zijn geen vervolgacties nodig.

4.3 Soortsbescherming

Naar verwachting wordt eind december 2023 een generieke ontheffing soortsbescherming aan de gemeente Utrecht verleend. De gemeente heeft afspraken om de Utrechtse corporaties door te machtigen zodat zij ook gebruik mogen maken van de generieke ontheffing. Als dit traject wordt gevolgd moet bij nieuwbouw in principe een verblijfplaats per verhuurbare wooneenheid worden aangebracht bij sloop en nieuwbouw. In de onderstaande paragrafen zijn de bevindingen, mitigatie en compensatie zoals die in het reguliere traject voor de Wet natuurbescherming gebruikelijk zijn.

4.3.1 Vleermuizen

GEWONE DWERGVLEERMUIS

Bij de onderzochte projectwoningen zijn één winterverblijfplaats, vijf zomerverblijfplaatsen en drie paarterritoria van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Van de paarterritoria is niet met zekerheid aan te geven in welke specifieke woning de paarverblijfplaats zich bevindt. Op basis van jarenlange ervaring wordt ingeschat dat de grootste kans is dat deze verblijfplaatsen op overeenkomstige locaties als de zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn, op de kopgevel. De paarterritoria omvatten enkel de projectwoningen waardoor zeker is dat de paarverblijven zich in de projectwoningen bevinden.

Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn jaarrond beschermd en met de voorgenomen werkzaamheden wordt artikel 3.5 lid 2 en 4 (verstoring en vernieling verblijfplaats) van de Wet natuurbescherming overtreden.

Voor verstoring van verblijfplaatsen dienen tijdelijke voorzieningen (bijvoorbeeld opbouw-vleermuiskasten) te worden aangebracht. Wanneer ook sprake is van het vernielen van verblijfplaatsen dienen ook permanente voorzieningen (bijvoorbeeld inbouw-vleermuiskasten) te worden aangebracht. Voor de gewone dwergvleermuis geldt een mitigatiefactor van vier wat betekent dat voor elke verblijfplaats vier tijdelijke en/of permante voorzieningen moeten worden gerealiseerd.

Voor het winterverblijf is geen tijdelijke mitigatie mogelijk. Er moeten direct permanente voorzieningen voor deze functie worden gerealiseerd. Bij de renovatie van een naastgelegen gebouw aan de Burgemeester Norbruisstraat wordt hier reeds rekening gehouden.

Omdat de verblijven in de projectwoningen zijn vastgesteld, moet een ontheffing Wet natuurbescherming worden verleend voordat de versturende of vernielende werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

RUIGE DWERGVLEERMUIS

In de onderzochte projectwoningen is één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis gevonden. Verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis zijn jaarrond beschermd en met de voorgenomen werkzaamheden wordt artikel 3.5 lid 2 en 4 (verstoring en vernieling verblijfplaats) van de Wet natuurbescherming overtreden.

Voor verstoring van verblijfplaatsen, dienen tijdelijke voorzieningen (bijvoorbeeld opbouw-vleermuiskasten) te worden aangebracht. Wanneer ook sprake is van het vernielen van verblijfplaatsen dienen ook permanente voorzieningen (bijvoorbeeld inbouw-vleermuiskasten) te worden aangebracht. Voor de ruige dwergvleermuis geldt een mitigatiefactor van vier wat betekent dat voor elke verblijfplaats vier tijdelijke en/of permante voorzieningen moeten worden gerealiseerd.

Omdat de verblijfplaats in de woningen zijn vastgesteld, moet een ontheffing Wet natuurbescherming worden verleend voordat de versturende of vernielende werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

OVERIGE SOORTEN

In de onderzochte projectwoningen zijn geen verblijfplaatsen van andere soorten vleermuizen aangetroffen.

FUNCTIONELE LEEFOMGEVING

De hoogste foerageeractiviteit is buiten het studiegebied aangetroffen bij het park aan de Van Heukelomlaan.

Af en toe foerageert een vleermuis bij de begroeiing in de achtertuinen. Er zijn echter meer, en kwalitatief betere, alternatieve foerageergelegenheden aanwezig die op korte afstand én buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen. De werkzaamheden hebben hierdoor geen effect op de functie van het gebied als foerageergebied. Er zijn daarnaast geen vlieg- of migratieroutes aangetroffen.

4.4 Huismus

VERBLIJFPLAATSEN

Er is één nest van de huismus in een tijdelijke voorziening op de onderzochte projectwoningen vastgesteld.

De tijdelijke voorzieningen zijn aanwezig voor het project in de naastgelegen wijk (Hanrathstraat e.o., kenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-0707). Dit project is afgerond en er zijn nieuwe permanente voorzieningen gerealiseerd in de betreffende woningen. De ontheffing van het project is echter al verlopen zonder dat de tijdelijke voorzieningen zijn verwijderd.

De provincie Utrecht heeft aangegeven dat voor in gebruik zijnde tijdelijke voorzieningen een ontheffing moet worden verleend voordat deze verwijderd kunnen worden. Er is echter nog geen duidelijkheid gegeven over de voorwaarden voor een dergelijke ontheffing. Op deze vraag heeft Loo Plan op het moment van schrijven nog geen antwoord ontvangen.

Voordat de tijdelijke voorzieningen kunnen worden verwijderd, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden verkregen.

FUNCTIONELE LEEFOMGEVING

Het park aan de Van Heukelomlaan, waar de meeste activiteit van de huismussen is waargenomen ligt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen.

De werkzaamheden hebben hierdoor geen effect op de functionele leefomgeving van de verblijfplaatsen.

4.5 Gierzwaluw

VERBLIJFPLAATSEN

Er is één nest van de gierzwaluw in een tijdelijke voorziening op de onderzochte projectwoningen vastgesteld.

De nesten van de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd en met de voorgenomen werkzaamheden wordt artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 (verstoring en vernieling nestplaats) van de Wet natuurbescherming overtreden.

De tijdelijke voorzieningen zijn aanwezig voor het project in de naastgelegen wijk (Hanrathstraat e.o., kenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-0707). Dit project is afgerond en er zijn nieuwe permanente voorzieningen gerealiseerd in de betreffende woningen. De ontheffing van het project is echter al verlopen zonder dat de tijdelijke voorzieningen zijn verwijderd.

De provincie Utrecht heeft aangegeven dat voor in gebruik zijnde tijdelijke voorzieningen een ontheffing moet worden verleend voordat deze verwijderd kunnen worden. Er is echter nog geen duidelijkheid gegeven over de voorwaarden voor een dergelijke ontheffing. Op deze vraag heeft Loo Plan op het moment van schrijven nog geen antwoord ontvangen.

Voordat de tijdelijke voorzieningen kunnen worden verwijderd, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden verkregen.

FUNCTIONELE LEEFOMGEVING

De gierzwaluwen foerageren hoog boven het gebied en zijn daarbij niet afhankelijk van de bebouwing of beplanting van het studiegebied. Daarnaast foerageren gierzwaluwen over een veel groter gebied dan enkel het studiegebied. De voorgenomen sloopwerkzaamheden hebben hierdoor geen invloed op de foerageerfunctie van het studiegebied.

4.6 Utrechtse soortenlijst

In het studiegebied zijn enkele soorten van de Utrechtse soortenlijst aangetroffen, de merel en egel.

4.6.1 Egel

In het studiegebied zijn regelmatig foeragerende egels waargenomen. De egel is in de provincie Utrecht vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De algemene zorgplicht is wel van toepassing. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen bij de uitvoer van de werkzaamheden.

Het wordt aanbevolen om geen struiken te verwijderen gedurende de kraamperiode (juni t/m oktober), wanneer de jongen slecht mobiel zijn, en de aansluitende winterperiode (november t/m april), wanneer de egels in winterslaap zijn. Als alternatief kan, voorafgaand aan het verwijderen, een controle door een ecooloog worden uitgevoerd om de aanwezigheid van egels uit te sluiten.

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, hoeft voor de egel geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

Met de voorgenomen sloopwerkzaamheden en herontwikkeling is er geen mogelijkheid om het leefgebied egel en merel in zijn geheel te ontzien. Bij de herinrichting van het gebied moet worden gestreefd naar het herstel van de biotopen voor de aangetroffen soorten en moeten gekeken worden of de herinrichting kansen biedt voor andere soorten van de lijst.

4.6.2 Merel

In de omgeving van het studiegebied zijn merels waargenomen. De nesten van de merel zijn niet jaarrond beschermd. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grootst 15 maart-15 augustus) uitgevoerd worden en/of de potentiële nestplaatsen vóór het broedseizoen afgesloten of ongeschikt gemaakt worden, wordt met de voorgenomen werkzaamheden artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 (verstoring en vernieling nestplaats) van de Wet natuurbescherming niet overtreden. Als alternatief kan ook een controle door een ecooloog worden uitgevoerd, waarbij de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd wanneer er geen in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen.

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, hoeft voor de merel geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen mits onder genoemde stringente voorwaarden wordt gewerkt.

Met de voorgenomen sloopwerkzaamheden en herontwikkeling is er geen mogelijkheid om het leefgebied van de merel in zijn geheel te ontzien. Bij de herinrichting van het gebied moet worden gestreefd naar het herstel van de biotopen voor de aangetroffen soorten en moeten

gekeken worden of de herinrichting kansen biedt voor andere soorten van de lijst.

4.7 Algemene broedvogels

Er kunnen rond de projectwoningen (in tuinen of nestkasten) ook andere algemene beschermde broedvogels voorkomen. De nesten van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 augustus) uitgevoerd worden en/of de potentiële nestplaatsen vóór het broedseizoen afgesloten of ongeschikt gemaakt worden, wordt met de voorgenomen werkzaamheden artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 (verstoring en vernieling nestplaats) van de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Als alternatief kan ook een controle door een ecooloog worden uitgevoerd, waarbij de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd wanneer er geen in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen.

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, hoeft voor algemene broedvogels geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen mits onder genoemde stringente voorwaarden gewerkt wordt.

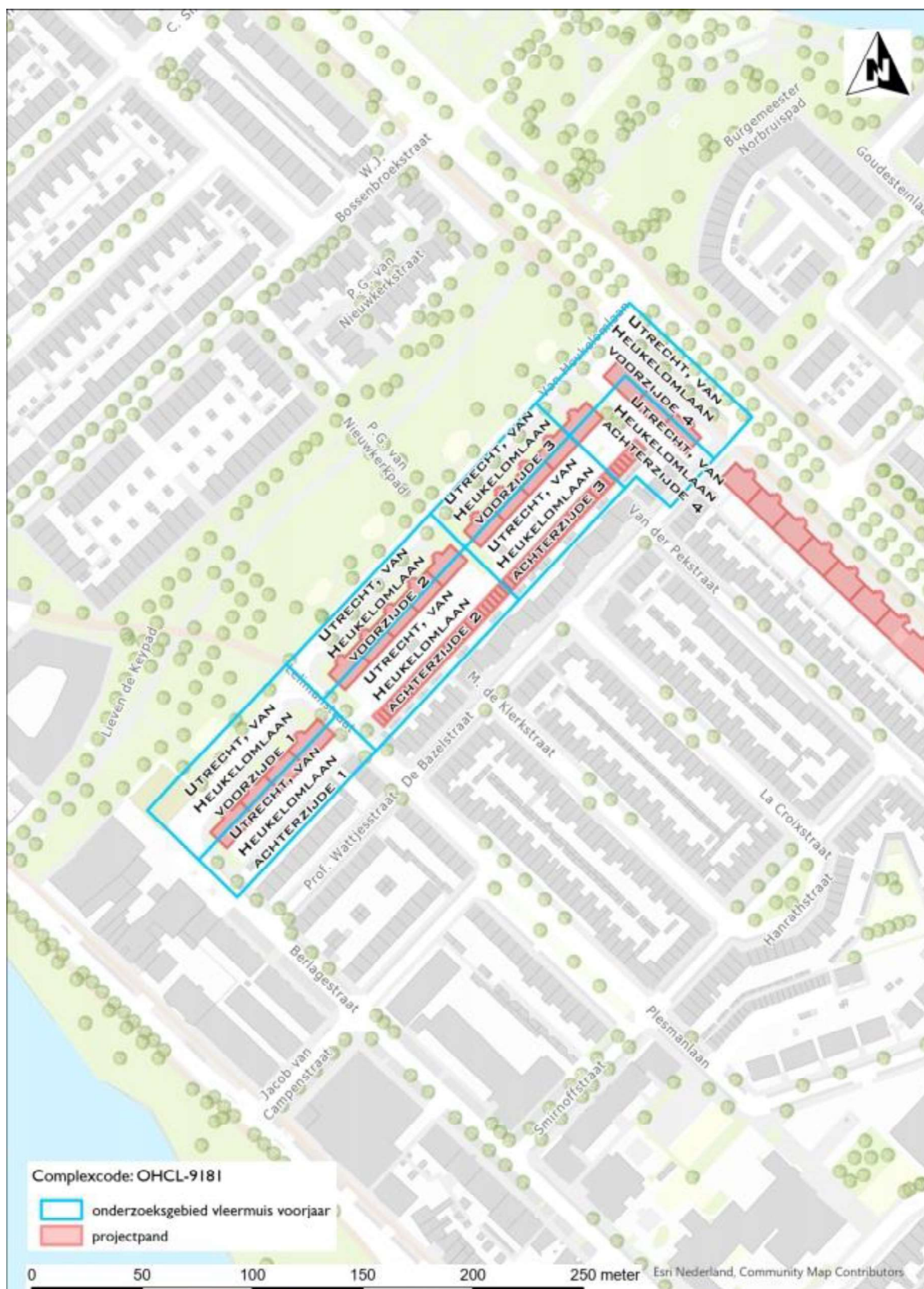
Achtergrondinformatie

1. Loo Plan, 2019
Rapportage Nader onderzoek Wnb Hanrathstraat en
Patrimoniumstraat
Rapportnummer 2019-100807-1429
2. Effectenindicator
<https://www.synbiosys.alterra.nl/bijl2/effectenindicatorappl.aspx?subject=effectenmatrix&tab=1>
Geraadpleegd op 6-11-2023
3. Atlas van de Nederlandse vleermuizen
Onderzoek naar de verspreiding en ecologie
Onder redactie van H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers
4. Dietz, C., O. von Helversen en D. Nill, 2011
Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika
De Fontein/Tirion Natuur, Utrecht
5. Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het
Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereeniging,
Vleermuisprotocol 2021
6. Mörzer Bruijns, M.F., september 1961
De dichtheid van broedvogelbevolkingen in bebouwde kommen
De Levende Natuur, jaargang 64, nummer 9 (blz. 193-199)
7. Mentink, P., november 1980
Een doodgewone vogel
Doctoraalscriptie ethologie aan de Landbouwhogeschool te
Wageningen naar huismussen
8. Heij, K. en J. Vos, 2016
De huismus
9. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone dwergvleermuis,
Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0
10. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument ruige dwergvleermuis,
Pipistrellus nathusii, versie 1.0
11. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone grootoorvleermuis,
Plecotus auritus, versie 1.0
12. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument rosse vleermuis,
Nyctalus noctula, versie 1.0
13. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gierzwaluw,
Apus apus, versie 1.0
14. BIJ12, juli 2023, Kennisdocument gierzwaluw,
Apus apus, versie 2.0
15. BIJ12, februari 2023, Kennisdocument huismus,
Passer domesticus, versie 2.1
16. Limpens, H, J. Regelink en R. Koelman, 2010
Cursusmap Vleermuizen en planologie
17. Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanter en
J.C. Buys, 2016
Atlas van de Nederlandse Zoogdieren
18. Sachteleben, J. en O. von Helversen, 2006
Songflight behaviour en mating system of the pipistrelle bat in an
urban habitat
Acta Chiropterologica 8 (2) 391-401
19. Jahelková, H. en I. Horáček, 2011
Mating System of a Migratory bat, Nathusius Pipistrelle: Different
Male Strategies
Acta Chiropterologica 13 (1) 123-137

20. Zoogdierverseniging, 2014
Cursusmap Vleermuizen en planologie
21. Diepenbeek, A. van & P. Twisk, 2014
Veldgids Europese Zoogdieren
KNNV-Uitgeverij
22. Hustings, F. en J. Vergeer, 2002
Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000
KNNV-Uitgeverij / Sovon
23. Korsten, Bouman en Tuitert
(Massa)winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen:
discussiestuk Vleermuisprotocol 2017
24. Adams, A.M., et al., 2012
Do you hear what I hear? Implications of detector selection for
acoustic monitoring of bats
Methods in Ecology and Evolution
25. Provincie Utrecht, 2023
Handleiding – Aanvraag Ontheffing Soortenbescherming bij
Ruimtelijke ingrepen
Versie maart 2023
26. National Databank Flora en Fauna
Geraadpleegd op 6-11-2023
27. Loo Plan, 2018
Nader onderzoek Wet natuurbescherming Utrecht
Vechtensteinlaan en Queekhovenplein
Rapportnummer 2018-100281-855
28. Gemeente Utrecht, 7 juni 2018
Utrechtse soortenlijst
29. Gemeente Utrecht
Natuurwaardenkaart
<https://geo.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=34239cc257794125a8f8fd2cbb921e94>
Geraadpleegd op 6-11-2023

BIJLAGEN

1 Deelgebieden

Onderzoeksgebieden vleermuis

2 Inventarisatiegegevens veldbezoeken

Tabel 2: Inventarisatiegegevens nader onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen vleermuizen.

Deelgebied	Datum	Begin tijd	Eind tijd	Tijdstip zonsondergang/- opkomst	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste vleermuis	Laatste vleermuis
Achterzijde 1	07-06-2023	21:50	00:10	21:55	AS	19	15	2-3	Droog	22:15	00:08
Achterzijde 1	05-07-2023	22:00	00:18	22:02	AS	16	16	2	Droog	22:29	00:17
Achterzijde 1	06-07-2023	02:27	05:27	05:27	AS	15	15	2	Droog	02:32	05:03
Achterzijde 2	23-05-2023	21:30	23:55	21:39	LK	14	11	0-1	Droog	22:09	23:29
Achterzijde 2	24-05-2023	02:30	05:35	05:34	LK	6	7	0-1	Droog	03:04	04:45
Achterzijde 2	21-06-2023	22:00	00:20	22:04	MS	22	21	2	Droog	22:19	00:17
Achterzijde 3	24-05-2023	21:30	23:30	21:39	LK	18	14	0-1	Droog	22:07	23:24
Achterzijde 3	25-05-2023	03:15	05:37	05:37	LK	10	13	0-1	Droog	04:07	05:09
Achterzijde 3	29-06-2023	21:55	00:20	22:04	EL	18	16	3	Droog	22:19	00:20
Achterzijde 3	11-07-2023	02:14	05:27	05:26	JR	20	20	1	Droog	02:15	05:12
Achterzijde 4	24-05-2023	21:30	23:55	21:38	MS	14	13	2	Droog	22:09	23:40
Achterzijde 4	26-06-2023	22:00	00:25	22:04	JR	24	19	1	Droog	22:21	00:25
Achterzijde 4	27-06-2023	02:10	05:18	05:16	JR	19	19	1	Droog	02:11	04:51
Voorzijde 1	23-05-2023	21:30	23:51	21:35	MS	13	10	3	Droog	22:18	23:50
Voorzijde 1	22-06-2023	02:14	05:19	05:15	AB	18	17	0-1	Droog	02:17	04:47
Voorzijde 1	07-07-2023	21:55	00:20	22:00	JR	26	22	1	Droog	22:21	00:18
Voorzijde 2	23-05-2023	21:35	00:00	21:40	PR	11	10	2-3	Droog	22:24	23:48
Voorzijde 2	24-05-2023	02:25	05:35	05:30	PR	7	8	0-1	Droog	02:37	04:39
Voorzijde 2	28-06-2023	21:55	00:20	22:03	PR	21	20	1	Droog	22:17	00:20
Voorzijde 3	23-05-2023	21:36	23:58	21:40	JR	15	12	2-3	Droog	22:21	23:50
Voorzijde 3	24-05-2023	02:25	05:34	05:30	JR	10	9	1	Droog	02:35	04:55
Voorzijde 3	22-06-2023	22:00	00:21	22:04	SB	21	20	2-4	Droog	22:32	00:21

Deelgebied	Datum	Begintijd	Eindtijd	Tijdstip zonsondergang/- opkomst	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste vleermuis	Laatste vleermuis
Voorzijde 4	24-05-2023	21:37	00:00	21:40	SB	17	14	2-1	Droog	22:05	23:57
Voorzijde 4	14-06-2023	22:00	00:16	22:01	AS	25	18	2-3	Droog	22:17	00:15
Voorzijde 4	15-06-2023	02:18	05:22	05:18	AS	18	16	2-3	Droog	02:25	04:54
1) AB: A.A. Bock / AS: A. Schoone / EL: E.E. Loonen BSc / JR: J.G. Roozmond / LK: L.M. Kleuver / MS: M. Stolk MSc / PR: J.P. de Rooi / SB: S. Beisterveld BSc											

Tabel 3: Inventarisatiegegevens nader onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen vleermuizen.

Deelgebied	Datum	Begintijd	Eindtijd	Tijdstip zonsondergang	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste vleermuis	Laatste vleermuis
Achterzijde 1	21-08-2023	20:47	00:04	20:52	AB	22	20	1	Droog	21:12	00:04
Achterzijde 1	11-09-2023	19:59	23:26	20:04	AB	24	22	1 - 3	Droog	20:09	23:23
Achterzijde 2	21-08-2023	21:00	00:03	20:53	MS	22	20	1	Droog	21:11	00:03
Achterzijde 2	11-09-2023	19:58	23:04	20:03	MS	22	20	2	Droog/motregen	20:20	22:54
Achterzijde 3	15-08-2023	21:01	00:04	21:04	LM	18	16	1	Droog	21:21	00:04
Achterzijde 3	05-09-2023	20:00	23:28	20:18	HvdA	25	23	1	Droog	20:31	23:28
Achterzijde 4	15-08-2023	21:00	00:10	21:04	HD	20	16	1	Droog	21:27	00:09
Achterzijde 4	04-09-2023	20:20	23:23	20:21	HD	23	18	2	Droog	20:32	23:23
Voorzijde 1	15-08-2023	21:05	00:12	21:05	NH	19	14	1	Droog	21:23	00:09
Voorzijde 1	06-09-2023	20:05	23:20	20:15	EL	25	22	1	Droog	20:26	23:15
Voorzijde 2	15-08-2023	21:03	00:10	21:04	MS	20	16	1	Droog	21:31	00:09
Voorzijde 2	04-09-2023	20:19	23:24	20:20	MS	24	19	2	Droog	20:47	23:23
Voorzijde 3	21-08-2023	20:45	00:00	20:52	NH	22	17	2	Droog	21:10	00:00
Voorzijde 3	15-09-2023	19:50	23:00	19:55	GC	20	18	1	Droog	20:09	23:00
Voorzijde 4	21-08-2023	20:50	00:09	20:52	AS	22	18	2	Droog	21:13	00:09

Deelgebied	Datum	Begintijd	Eindtijd	Tijdstip zonsondergang	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste vleermuis	Laatste vleermuis
Voorzijde 4	11-09-2023	20:00	23:20	20:05	AS	22	21	2	Droog	20:08	23:20
1) AB: A.A. Bock / AS: A. Schoone / EL: E.E. Loonen BSc / GC: G.S. Cromwijk / HvdA: H. van den Akker / HD: H. Dil BSc / LM: L. Minderman MSc / MS: M. Stolk MSc/ NH: N.M. Huls											

Tabel 4: Inventarisatiegegevens nader onderzoek naar winterverblijfplaatsen vleermuizen.

Deelgebieden	Datum	Begintijd	Eindtijd	Tijdstip zonsondergang	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste vleermuis	Laatste vleermuis
Hele studiegebied	04-08-2023	00:00	02:00	21:23	RV	17	16	1 tot 2	Droog	00:02	02:00
Hele studiegebied	06-09-2023	00:00	02:00	20:15	EL	22	22	1	Droog	00:00	02:00
1) EL: E.E. Loonen BSc / RV: ir. J.C.H.M. Vermeulen											

Tabel 5: Inventarisatiegegevens nader onderzoek naar paarverblijfplaatsen tweekleurige vleermuizen.

Deelgebieden	Datum	Begintijd	Eindtijd	Tijdstip zonsondergang	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste vleermuis	Laatste vleermuis
Hele studiegebied	02-10-2023	22:43	00:43	19:14	HD	20	19	1	Droog	22:45	00:43
Hele studiegebied	24-10-2023	21:22	23:22	18:28	HD	11	10	1	Droog	21:38	23:04
1) HD: H. Dil BSc											

Tabel 6: Inventarisatiegegevens nader onderzoek naar verblijfplaatsen huismussen.

Deelgebieden	Datum	Begintijd	Eindtijd	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag
Hele studiegebied	03-04-2023	10:00	11:00	LM	7	8	3	Droog
Hele studiegebied	13-04-2023	09:30	10:30	LM	8	8	3-4	Droog
1) LM: L. Minderman MSc								

Tabel 7: Inventarisatiegegevens nader onderzoek verblijfplaatsen gierzwaluwen.

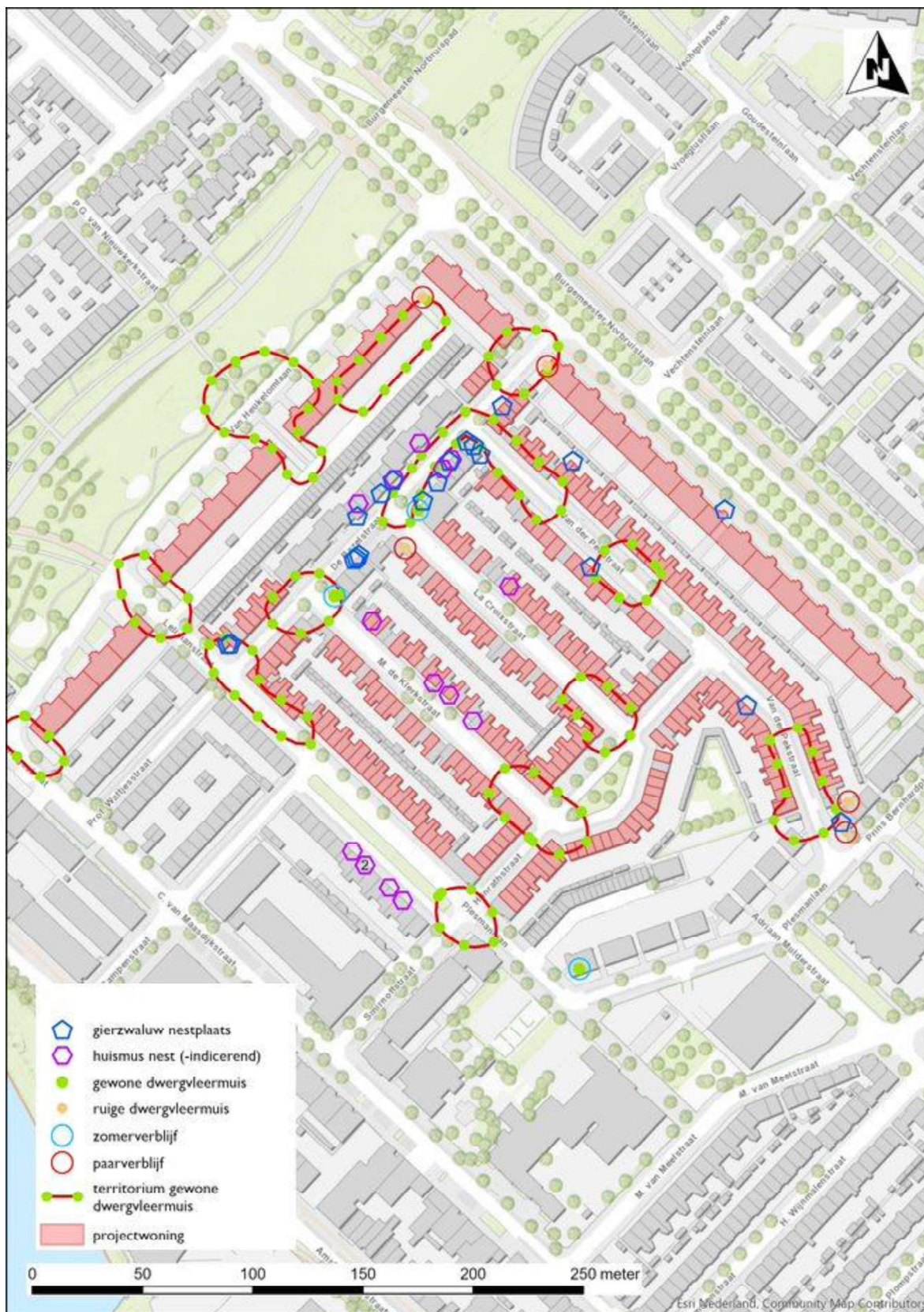
Deelgebieden	Datum	Begintijd	Eindtijd	Waarnemer ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Maximum aantal hoogvliegende gierzwaluwen	Maximum aantal laagvliegende gierzwaluwen
Voorzijde 1, 2, 3 en 4	23-05-2023	20:30	22:30	PR	12	11	2-3	Droog	4	0
Voorzijde 1, 2, 3 en 4	14-06-2023	20:30	22:30	AS	26	22	2-3	Droog	21	5
Voorzijde 1, 2, 3 en 4	07-07-2023	20:30	22:30	JR	26	24	1-2	Droog	17	13 (in De Bazelstraat)
Achterzijde 1, 2, 3 en 4	23-05-2023	20:30	22:30	LK	14	12	1-2	Droog	4	0
Achterzijde 1, 2, 3 en 4	21-06-2023	20:30	22:30	MS	24	22	1-2	Droog	16	5
Achterzijde 1, 2, 3 en 4	05-07-2023	20:30	22:30	AS	17	16	2-3	Droog	2	0
1) AS: A. Schoone / JR: J.G. Roozmond / LK: L.M. Kleuver / MS: M. Stolk MSc/ PR: J.P. de Rooi										

3 Projectwoningen en verblijfplaatsen

Tabel 8: Adressen projectwoningen en aangetroffen verblijfplaatsen. M1 = mogelijke verblijfplaats; x = betreft meerdere woningen/gebouwen toegekend aan hetzelfde territorium, waarbij de woning met de hoogste potentie in de tabel is opgenomen als '1'; Pp = gewone dwergvleermuis; Pn = ruige dwergvleermuis.

Plaats	Straat	Huisnummer	Postcode	Huismus	Gierzwaluw	Vleermuis paarverblijf	Vleermuis paarverblijf soort	Vleermuis zomerverblijf	Vleermuis zomerverblijf soort	Vleermuis winterverblijf	Vleermuis winterverblijf soort
Utrecht	Berlagestraat	51-61	3555CW					2	Pp		
Utrecht	Berlagestraat	63-73	3555CW								
Utrecht	Berlagestraat	75-85	3555CW								
Utrecht	Berlagestraat	87-97	3555CW					1	Pp		
Utrecht	Burgemeester Norbruislaan	218-228	3555EL			X					
Utrecht	Burgemeester Norbruislaan	230-240	3555EL			X					
Utrecht	Burgemeester Norbruislaan	242-254	3555EL			1	Pn				
Utrecht	Van Heukelomlaan	1-11	3555EA			1	Pp				
Utrecht	Van Heukelomlaan	13-23	3555EA								
Utrecht	Van Heukelomlaan	25-35	3555EA								
Utrecht	Van Heukelomlaan	37-47	3555EB			X					
Utrecht	Van Heukelomlaan	49-59	3555EB		1	X					
Utrecht	Van Heukelomlaan	61-71	3555EB			1	Pp	1	Pp	1	Pp
Utrecht	Van Heukelomlaan	73-83	3555EB			X					
Utrecht	Van Heukelomlaan	85-95	3555EC								
Utrecht	Van Heukelomlaan	97-107	3555EC			X					
Utrecht	Van Heukelomlaan	109-119	3555EC	1		1	Pp	M1	Pp		

4 Resultaten onderzoek 2019

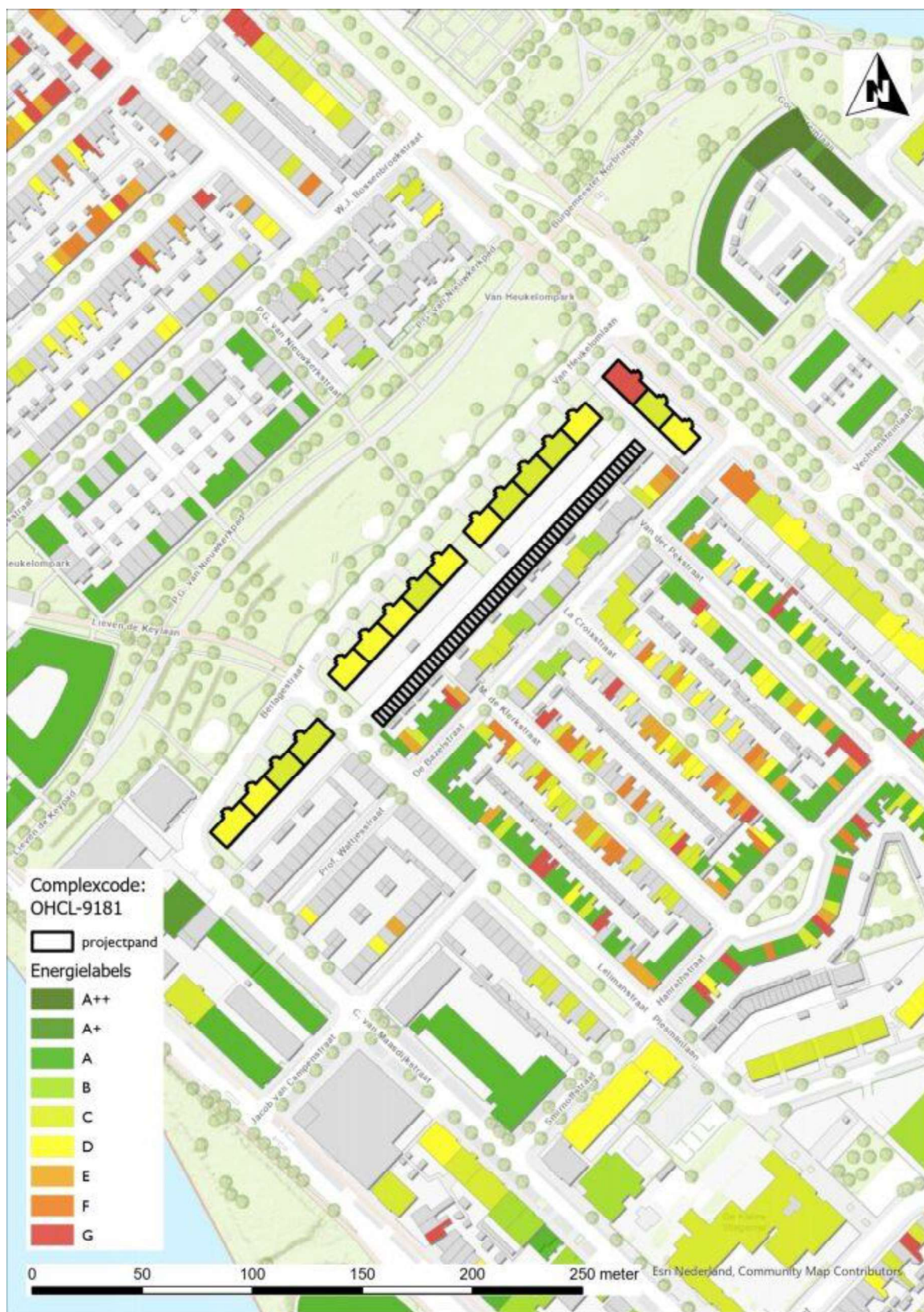

Figuur 3: Verblijfplaatsen aangetroffen beschermde soorten in 2019 (lit. 1).

5 Bouwjaren projectwoningen e.o.

6 Energielabels projectwoningen e.o.

7 Wettelijk kader algemeen

De bescherming van inheemse (van nature in Nederland voorkomende) in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en de Boswet.

Doelstelling van de Wet natuurbescherming is de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren te waarborgen. De wet gaat uit van het 'nee, tenzij ...'-principe. Beschermen staat voorop en ingrijpen is een uitzondering.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingscategorieën:

- Soorten van de Europese Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Europese Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn.
- Nationaal beschermde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt de Zorgplicht.

Toetsing van projecten bij ruimtelijke ingrepen vindt plaats volgens het stroomschema op de volgende pagina.

Een vrijstelling van de ontheffingsplicht (stap 3 in het stroomschema) kan van toepassing zijn mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes zijn geldig in het kader van bestendig beheer en onderhoud dat geen wezenlijke invloed heeft op beschermde soorten.

In het geval van ruimtelijke ingrepen kan voor beschermde soorten, indien de werkzaamheden niet conform een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd, een ontheffing aangevraagd worden als de activiteit de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar brengt.

De activiteit dient een in de wet gedefinieerd belang te dienen.

1.3 Stappenplan soortenbescherming

*Stappenplan soortenbescherming
(uit Brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken)*

Diepesteeg 4 6994 CD De Steeg

telefoon 026 3514174

info@looplan.nl

www.looplan.nl

KvK 61001015